

เก็บสิ่งดีๆ มาเล่าสู่กันฟัง

โดย เทศบาลตำบลดอนคำ

ขุนสรรค์ วีรบุรุษแห่งลุ่มแม่น้ำน้อย

วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2526 เป็นวันที่ชาวจังหวัดชัยนาททำการประกอบพิธีพร้อมงานสมโภช “อนุสาวรีย์ขุนสรรค์” ซึ่งเป็นการแสดงความยกย่องขุนสรรค์ เนื่องจากเป็นคนไทย ที่ป้องกันชาติคนแรกของอำเภอสรรคบุรี ในการทำศึกกับพม่าร่วมกับชาวบ้านบางระจัน จนได้รับสมยานามว่า “วีรบุรุษแห่งลุ่มแม่น้ำน้อย” อีกทั้งชาวอำเภอสรรคบุรียังได้ทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณ ณ อนุสาวรีย์ขุนสรรค์ ในวันที่ 19 มกราคม เป็นประจำทุกปีอีกด้วย

อนุสาวรีย์ขุนสรรค์

อำเภอสรรคบุรีเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดชัยนาท ซึ่งจังหวัดชัยนาทก็มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ โดยเป็นเมืองโบราณของไทย คาดกันว่าน่าจะสร้างขึ้น ในสมัยพญาเลอไท ผู้ครองกรุงสุโขทัย เนื่องจากเป็นเมืองที่อยู่บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากคลองแพรกศรีราชา จึงได้ชื่อว่า เมืองแพรกหรือเมืองสรรค์ มีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านทางใต้ ครั้นเมื่อกรุงสุโขทัยเสื่อมอำนาจลง เมืองแพรกจึงกลายเป็นเมืองหน้าด่านตอนเหนือของกรุงศรีอยุธยา

ผ่านไปไม่นานก็เกิดชุมชนใหม่ขึ้น ในบริเวณใกล้เคียงกับเมืองสรรค์ซึ่งมีเจ้าสามพระยาเป็นผู้ครองเมือง และต่อมาเจ้าสามพระยาได้ขึ้นครองกรุงศรีอยุธยา โดยทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 เมืองที่เกิดขึ้นใหม่นี้จึงกลายมาเป็นเมืองใหญ่ที่ชื่อว่าชัยนาท

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงย้ายตัวเมืองชัยนาทจากบริเวณแหลมยาง มาตั้งที่ฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยา ทางด้านเมืองสรรค์ก็ค่อยๆ เสื่อมลงเพราะผู้คนต่างอพยพมาอยู่ที่เมืองชัยนาท จนในที่สุดก็กลายมาเป็นอำเภอหนึ่งของเมืองชัยนาท ซึ่งเมืองชัยนาท เป็นเมืองที่มีการใช้เป็นที่ตั้งทัพรับศึกพม่าอยู่หลายครั้ง และก็ได้ชัยชนะทุกครั้ง จึงเป็นที่มาของชื่อชัยนาท ซึ่งแปลว่า “ชัยชนะที่มีเสียงบันลือ ”

นอกจากเมืองชัยนาทจะมีชื่อเสียงทางด้านความเป็นฐานในการรบแล้ว ยังมีวีรบุรุษผู้หาญกล้าที่ที่ชื่อว่า “ขุนสรรค์” ชาวเมืองสรรคบุรี ซึ่งเดิมที่มีตำแหน่งเป็นกำนันในตำบลหนึ่งของเมืองสรรคบุรี มีฝีมือทางด้านเพลงดาบ การยิงปืน และมีความกล้าหาญยอมเสียสละชีพเพื่อต่อสู้กับข้าศึก จนได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าคนไทยคน

หนึ่งของค่ายบางระจัน ในการต่อสู้กับพม่าในศึกก่อนการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ตามหนังสือ “ไทยรบพม่า” ที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพิมพ์ไว้มีใจความตอนหนึ่งว่า

“ชาวบ้านรวบรวมชายฉกรรจ์ไว้ได้ 400 คน มีหัวหน้าชื่อ ขุนสรรค์ นายพัน เรื่องเป็นกำนัน นายทองเหม็น นายจัน นายเจี้ยว นายทอง แสงใหญ่ ช่วยกันตั้งค่ายขึ้น ได้นิมนต์พระอาจารย์ธรรมโชติ วัดเขาบางบัว แขวงเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งชาวบ้านนับถือว่าเป็นผู้รู้วิชาคมมาเป็นกำลังใจ อนุสรณ์แห่งความหลัง ยังปรากฏอยู่คือ ซาก โบสถ์ วิหาร และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เวลาชาวบ้านบางระจันจะออกรบ พระอาจารย์ธรรมโชติได้ให้ทุกคนลงอาบน้ำในสระนี้ ถือว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ และมหัศจรรย์ ปรากฏว่าชาวบ้านบางระจันสามารถต่อสู้พม่าเอาชนะได้ถึง 7 ครั้ง 7 วัน จนพม่าหวั่นไหวเกรงกลัวฝีมือคนไทย ในการรบพุ่งของชาวบ้านบางระจัน”

ซึ่งชาวบ้านบางระจันสามารถทำการรบชนะพม่าได้ 7 ครั้ง แต่พม่าได้ใช้ปืนระดมยิงค่ายบางระจันจนผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ชาวบางระจันจึงไปขอปืนใหญ่จากอยุธยา และไม่ได้รับการช่วยเหลือจึงได้หล่อปืนใหญ่ขึ้นเอง แต่ล้มเหลว ผู้นำชาวบ้านได้ออกรบและถูกฆ่าตายไปทีละคน เหลือเพียงแต่ขุนสรรค์ที่ยืนหยัดสู้กับพม่า โดยการนำชาวบ้านบางระจันที่เหลืออยู่ บุกรเข้าไปยังค่ายพม่า จนตกอยู่ในวงล้อมของพม่าและถูกฆ่าตายในที่สุด นอกจากหลักฐานที่แสดงถึงความกล้าหาญของขุนสรรค์ที่มีในหนังสือไทยรบพม่าแล้ว ในบทเพลงต้นตระกูลไทย ซึ่งแต่งคำร้องโดย พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ในปีพ.ศ. 2497 - 2500 โดยเป็นเพลงประกอบละครชุด อานาภาพ เพื่อปลุกฝังให้เกิดความรักชาติ และรำลึกถึงบรรพบุรุษที่เสียเลือดเนื้อเพื่อชาติไทย ซึ่งในเนื้อร้อง ได้มีการกล่าวถึงขุนสรรค์ตอนหนึ่งว่า

**“หมันบุคคลสำคัญ ทอหน้าบางระจัน ที่เราหาซื้อได้
นายแทน นายตอก นายเมือง ขุนสรรค์ พันเรื่อง นายทองแสงใหญ่
นายโชติ นายทองเหม็น ท่านพอกนี่อันเป็น ผู้กล้าหาญชาญชัย
นายจันหนวดเขี้ยว กับนายทองแก้ว ทำชื่อเสียงเพริศแพร้ว ได้ลายเลือดไทย
ชาวบางระจัน อัครคุณยิ่งใหญ่ เป็นต้นตระกูลของไทย ที่ควรระลึกไว้ตลอดกาล**

ด้วยความกล้าหาญของขุนสรรค์ที่ยอมเสียสละชีพเพื่อชาติ ชาวไทยและชาวเมืองชยันนาทิงได้ยกย่องขุนสรรค์เป็น “วีรบุรุษแห่งลุ่มแม่น้ำน้อย” และชาวเมืองชยันนาทิงได้สร้าง “อนุสาวรีย์ขุนสรรค์” ซึ่งมีความสูง 2.50 เมตร ขึ้นในปีพ.ศ. 2525 ณ หน้าทำการอำเภอสรรคบุรี โดยได้ทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2526 และยังถือเอาวันที่ 19 มกราคม ของทุกปี เป็นวันประกอบพิธีบวงสรวงวิญญาณขุนสรรค์

ประวัติ

ขุนสรรค์ เป็นชาวเมืองสรรคบุรี เดิมมีตำแหน่งเป็นกำนันอยู่ในตำบลโคดตำบลหนึ่ง ในเมืองสรรคบุรี เป็นผู้ฝีมือในอาวุธเพลงดาบ และมีความสามารถในการยิงปืนแม่น เป็นคนกล้าหาญ ขอมเสียดสละชีวิตเพื่อต่อสู้กับข้าศึกจนได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าคนไทยคนหนึ่งของค่ายบางระจัน ต่อสู้กับพม่าในสงครามก่อนเสียยุทธยา ครั้งที่ 2 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพิมพ์ไว้ในหนังสือ "ไทยรบพม่า" ไว้ตอนหนึ่งว่า "ชาวบ้านรวบรวมชายฉกรรจ์ไว้ได้ 400 คน มีหัวหน้าชื่อ ขุนสรรค์ นายพันเรื่องเป็นกำนัน นายทองเหม็น นายจัน นายเขียว นายทอง แสงใหญ่ ช่วยกันตั้งค่ายขึ้น ได้นิมนต์พระอาจารย์ ธรรมโชติ วัดเขาบางบัว แขวงเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งชาวบ้านนับถือว่าเป็นผู้รู้วิทยาคม มาเป็นกำลัง ใจ อนุสรณ์แห่งความหลังยังปรากฏอยู่คือ ซากโบสถ์วิหาร และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เวลาชาวบ้านบางระจันจะออกรบ พระอาจารย์ธรรมโชติ ได้ให้ทุกคนลงอาบน้ำในสระนี้ ถือว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ และมหัศจรรย์ ปรากฏว่าชาวบ้านบางระจันสามารถต่อสู้พม่าเอาชนะได้ถึง 7 ครั้ง 7 วัน จนพม่าหวั่นไหวเกรงกลัวฝีมือคนไทยในการรบพุ่งของชาวบ้านบางระจัน"

ชาวบ้านบางระจันสามารถต่อสู้ชนะพม่าได้ถึง 7 ครั้ง เนเมียวสีหบดี แม่ทัพพม่ามีความ หันใจมากที่คนไทยเพียง 400 คน ชนะพม่าผู้ที่มีกำลังฝีมือและกำลังพลที่เหนือกว่าหลายเท่า จึงได้เปลี่ยนกลยุทธ์ใหม่เพียงตั้งรับฝ่ายเดียว ใช้ปืนใหญ่ระดมยิงชาวบ้านค่ายบางระจันล้มตาย เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านบางระจันขอปืนใหญ่จากอยุธยา แต่ก็ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจึงหล่อปืนใหญ่ ขึ้นใช้เอง แต่ก็ล้มเหลว ผู้นำชาวบ้านขึ้นหัวหน้าออกรบถูกพม่าฆ่าตายไปทีละคนสองคน เหลือเพียงขุนสรรค์ที่ยังยืนหยัดต่อสู้พม่า ขุนสรรค์ไม่เคยหวั่นไหวถึงแม้รู้ว่าไม่มีทางเอาชนะพม่าได้ ขอสู้ตายจนวาระสุดท้ายเพื่อชาติไทย และได้นำชาวบ้านบางระจันที่เหลืออยู่ปืนค่ายพม่าบุกเข้าไป ถึงภายในค่าย ตกอยู่ในวงล้อมที่แน่นหนา และถูกพม่าฆ่าตายในที่สุด เมื่อสิ้นขุนสรรค์ ต่อมาไม่นานค่ายบางระจันก็เสียแก่พม่า เมื่อเดือน 7 ปีจอ พ.ศ. 2309

เกียรติคุณที่ได้รับ

จากความกล้าหาญ ขอมเสียดสละชีวิตต่อสู้กับข้าศึกเพื่อประเทศชาติของขุนสรรค์ ชาวไทยและชาวชยันนาท ยกย่องเทิดทูนว่าขุนสรรค์เป็น "วีรบุรุษแห่งลุ่มน้ำน้อย" ชาวชยันนาทได้ ร่วมกันสละทรัพย์เพื่อสร้างอนุสาวรีย์ "ขุนสรรค์" เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2525 ประดิษฐาน ไว้ ณ หน้าที่ว่าการอำเภอสรรคบุรี